

Sygn. akt: XVIII C 1506/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w Wydziale XVIII Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Artur Piotr Wewióra

protokolant: Michał Frajtek

rozpoznawszy: 11 października 2017 roku

w Ł. na rozprawie

sprawę z powództwa: (...) spółki akcyjnej w B.

przeciwko: A. G.

o: zapłatę

(1) zasądza od pozwanej A. G. na rzecz powoda (...) spółki akcyjnej w B. 6.680,85 zł (sześć tysięcy sześćset osiemdziesiąt złotych osiemdziesiąt pięć groszy), z odsetkami:

(a) ustawowymi od 14 października 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku,

(b) ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

(2) umarza postępowanie co do 600 zł (sześciuset złotych);

(3) oddala powództwo w pozostałej części;

(4) zasądza od pozwanej A. G. na rzecz powoda (...) spółki akcyjnej w B. 2.255 zł (dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt pięć złotych) tytułem stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

XVIII C 1506/17

UZASADNIENIE

I. *Stanowiska stron.*

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B., reprezentowany przez adwokata, domagał się zasądzenia od pozwanej A. G. 8.715,85 zł z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od 14 października 2015 roku do dnia zapłaty, na podstawie weksla. Następnie cofnięto pozew ze zrzeczeniem się roszczenia co do 600 zł w związku z zapłatą przez pozwaną.

Wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwana wniosła sprzeciw, zaskarżając nakaz w całości i wnosząc o oddalenie powództwa w całości.

II. *Ustalenia faktyczne i ocena dowodów.*

A. G. zawarła 15 listopada 2013 roku z (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. umowę pożyczki. Jako środek zabezpieczenia wystawiła weksel in blanco nie na zlecenie. Całkowita kwota do zapłaty miała wynosić 15.012 zł.

(bezsporne)

A. G. nie realizowała należycie zobowiązania spłaty udzielonej jej pożyczki, W związku z tym (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. wypełnił weksel na sumę 8.815,85 zł, ze wskazaniem terminu płatności weksla na 3 października 2015 roku. Jako miejsce płatności podano B..

(weksel, k. 12)

Na wskazaną sumę wekslową złożyło się: 6.950 zł niespłaconych rat pożyczki, 423,11 zł odsetek maksymalnych, 1.390 zł kosztów windykacji, 45 zł kosztów monitów i zaświadczeń.

(bezsporne)

Weksel został następnie przeniesiony na (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w B. i po połączeniu tej ostatniej ze spółką przejmującą: (...) spółkę akcyjną w B., ostatecznie na spółkę przejmującą. Po wystawieniu weksla A. G. zapłaciła 600 zł.

(bezsporne)

Samego zawarcia umowy z pierwotnym wierzycielem nie kwestionowano.

Pozwana ostatecznie na rozprawie zarzuciła również kwestionowanie autentyczności podpisu na wekslu. Nie było też przedmiotem sporu, co powód wliczył do sumy wekslowej. Sporne jest to, czy wszystkie składowe są zasadne, ale to odmienna kwestia, sprowadzająca się zatem do sporu o wysokość należnego świadczenia.

Zarzuty co do weksla nie okazały się zasadne, z przyczyn niżej omówionych.

Powód nie przedstawił umowy. Kserokopia niepotwierdzona za zgodność (k. 46 – 54) nie może zastąpić dowodu co do kwestii spornych między stronami.

III. **Ocena roszczenia.**

(A) Zasada odpowiedzialności.

Powód dochodzi roszczenia z weksla.

Odpowiedzialność wystawcy weksla własnego jest taka sama, jak akceptanta wekslu trasowanego (art. 104 p.w.1), co oznacza iż zobowiązuje się on do zapłacenia wekslu w terminie płatności (art. 28 p.w.), z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych, a od 1 stycznia 2016 roku – ustawowych za opóźnienie (art. 48 pkt 2 p.w.).

Jeżeli wystawca umieścił w wekslu wyrazy „nie na zlecenie” lub inne zastrzeżenie równoznaczne, można przenieść weksel tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu (art. 11 ust. 2 p.w.). Wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania (art. 509 § 1 k.c.). W takiej sytuacji dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie (art. 513 § 1 k.c.).

(B) Zarzuty pozwanej.

Nietrafne są uwagi dotyczące indosu. Weksel jest oznaczony klauzulą „nie na zlecenie”, tak więc wyłączone jest w ogóle jego indosowanie. Nie zakwestionowano natomiast w żaden przekonujący sposób prawidłowości dokonywanych

przelewów, wobec czego ich ciągłość nie została skutecznie podważona. Niepowiadomienie o przelewie nie jest warunkiem jego skuteczności, a jedynie pozwala dłużnikowi skutecznie zwolnić się ze zobowiązania przez zapłatę do rąk zbywcy (art. 512 k.c.). Pozwana jednak nie wykazała, że zapłaciła na rzecz dającego pożyczkę dochodzoną kwotę choćby w części ponad to, co objęto cofnięciem pozwu.

Nieprzedstawienie weksła nie wyłącza odpowiedzialności akceptanta weksła trasowanego², a w związku z tym również wystawcy weksła własnego (art. 104 p.w.).

Powód nie musi przedstawiać w procesie deklaracji wekslowej. Przydatność weksła w obrocie, a jednocześnie największe ryzyko dla dłużnika wekslowego polega na tym, że ten papier wartościowy ucieleśnia w sobie – w przypadku weksła własnego – bezwarunkowe przyrzeczenie zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej (art. 101 pkt 2 p.w.). Okazując weksel własny, zawierający wszelkie wymagane prawem elementy, jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, powód nie musi wykazywać już nic więcej, aby uzyskać wyrok zgodny z treścią weksła, jeżeli pominąć okoliczności brane pod uwagę przez Sąd z urzędu. To dłużnik obowiązany jest wykazać wszelkie zarzuty, jakie przeciwko roszczeniu wekslowemu zgłasza.

W tej sytuacji na pozwanej spoczywa ciężar wykazania, że suma weksłowa nie odpowiada deklaracji wekslowej. Wykazanie to musi mieć przy tym charakter szczegółowy – pozwana musiałaby wskazać i wykazać, dokładnie które części składowe sumy wekslowej są niezgodne z umową. Pozwana żadnych takich działań nie podjęła.

(C) Koszty dodatkowe.

Zgodnie z własnym wskazaniem powoda, na sumę weksłową składa się jednak – między innymi – 1.390 zł kosztów windykacji oraz 45 zł kosztów monitów i zaświadczeń. Powód nie wskazał dokładnie, co składa się na te sumy. Umowa jest niepodpisaną kserokopią, nie może więc stanowić dowodu.

Parlament zdecydował, że w sytuacjach kredytu konsumenckiego dopuszczalne jest dochodzenie za opóźnienie – zwane tu „przeterminowaniem” – obok odsetek również innych opłat z tego tytułu (art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k.3), czym uchylił w zakresie stosunku kredytu konsumenckiego, ustanowiony przez siebie w Kodeksie cywilnym zakaz analogicznych kar co do świadczeń pieniężnych (art. 483 § 1 k.c.).

Należy wobec tego zauważyć, że gdyby biorącym pożyczkę, a w konsekwencji pozwanym, był przedsiębiorca, to powód nie miałby możliwości skutecznie dochodzić badanych roszczeń o koszty windykacji, zaświadczeń i wezwań, jako że pozostawałyby one w sprzeczności z przywołanym już zakazem zastrzegania kar pieniężnych na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego (art. 483 § 1 k.c.).

Oceniając powstały kontekst normatywny trzeba wyjść od stwierdzenia, że Konstytucja zapewnia szczególną ochronę między innymi konsumentom. Nakłada mianowicie na organy władzy publicznej, a więc również na sądy (art. 173 Konstytucji), obowiązek ochrony konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi (art. 76 zd. I Konstytucji).

Przyjęcie, że powód może obecnie dochodzić – ponad odsetki maksymalne – kosztów dodatkowych oznaczałoby, że może od konsumenta dochodzić więcej, aniżeli od przedsiębiorcy. Innymi słowy, w sytuacji jak niniejsza należałoby dojść do wniosku, że Parlament bardziej chroni przedsiębiorców – mocą art. 483 § 1 k.c., aniżeli konsumentów, a to z racji wyłączenia art. 483 § 1 k.c. przez art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k.

Sądom nie wolno jednak akceptować wykładni, która prowadziłaby do wniosku, że Parlament chciał naruszyć reguły konstytucyjne (art. 8 ust. 1 i art. 178 ust. 1 Konstytucji).

Przyjąć zatem należy, że nie ma podstaw do twierdzenia, iżby Parlament zamierzał również w ten sposób znosić reguły dotyczące odsetek maksymalnych. Skoro powód zastrzegł odsetki maksymalne na wypadek opóźnienia, tedy nie ma podstaw do zasądzenia jakichkolwiek opłat dodatkowych, choćby nazywanych kosztami, z tego tytułu. Prawidłowa, to jest zgodna z konstytucyjną zasadą ochrony konsumentów, wykładnia postanowień ustawy o kredycie konsumenckim

i Kodeksu cywilnego oznaczać musi, że art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. nie daje podstaw do zasądzenia roszczenia z tytułu umówionych opłat w części, w jakiej miałyby one przenosić ustalone dla danego przypadku odsetki maksymalne, przewidziane Kodeksem cywilnym.

Ujmując nieco odmiennie, art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. nie daje podstaw do umówienia się o opłaty, których wymagalność związana jest z opóźnieniem w spłacie kredytu konsumenckiego, jeżeli wartość tych opłat, powiększona o ewentualnie zastrzeżone na wypadek opóźnienia odsetki, przenosiłaby wysokość odsetek maksymalnych, a od 1 stycznia 2016 roku – odsetek maksymalnych za opóźnienie; uzgodnienie takie, w części przenoszącej wysokość właściwych odsetek maksymalnych, jest nieważne (art. 76 zd. I Konstytucji w związku z art. 58 § 1 k.c.).

Alternatywnie – choć Sąd opowiada się za przedstawioną wyżej nieważnością – takie postanowienia należałoby uznać za abuzywne, jako że kształtują one sytuację konsumenta wbrew dobrym obyczajom, rażąco naruszając interesy pozwanej jako konsumenta (art. 385¹ § 1 k.c.). Dobry obyczaj kupiecki nakazuje bowiem poszanowanie prawa, a więc i słuszych interesów konsumenta (art. 17 u.s.d.g.4), zaś rażąco krzywdzące byłoby gorsze traktowanie konsumenta aniżeli przedsiębiorcy.

Taka wykładnia pozwala utrzymać konstytucyjną zasadę szczególnej ochrony konsumentów i spójność systemową; w przeciwnym wypadku

W tych okolicznościach uznać należało, że powód nie może dochodzić wskazanych opłat w tej ich części, w której łącznie z zastrzeżonymi w umowie odsetkami, prowadziłyby do uzyskania przez powoda korzyści większych aniżeli wysokość odsetek maksymalnych, gdyż w takim zakresie roszczenia powoda są rażąco krzywdzące dla pozwanej.

(D) Rozstrzygnięcie.

Powód dochodził ostatecznie mniej, aniżeli wynikało z weksla: 8.715,85 zł – 600 zł = 8.115,85 zł, z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od 14 października 2015 roku do dnia zapłaty.

Zgodnie z powyższymi zasadami, powód nie może dochodzić kosztów dodatkowych, gdyż dochodzi odsetek maksymalnych. Należało zatem obniżyć żądaną kwotę: 8.115,85 zł – 1.390 zł – 45 zł = 6.680,85 zł.

Okres odsetkowy nie budzi zastrzeżeń, jednakże powód nie wykazał zasadności dochodzonej stopy odsetek. Jak już wskazywano, powód nie załączył prawidłowego dowodu, pozwalającego dokonać ustaleń na podstawie umowy. Natomiast w oparciu wyłącznie o weksel możliwym jest wyłącznie zasądzenie odsetek ustawowych, a za okres od 1 stycznia 2016 roku – ustawowych za opóźnienie (art. 48 pkt 2 w związku z art. 104 ust. 1 p.w.).

IV. **Koszty.**

Pozwany przegrał sprawę w części, co skutkuje koniecznością stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu (art. 100 zd. I k.p.c.).

Na koszty procesu powoda złożyło się: 300 zł opłaty od pozwu, 2.400 zł wynagrodzenia pełnomocnika według stawek minimalnych; łącznie 2.700 zł (art. 98 § 3 k.p.c.). Nie uwzględniono opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, gdyż wskazany przy przelewie numer nie jest w żaden sposób powiązany z pozwem – powtarza się on wyłącznie na kserokopii, która z przyczyn omówionych wyżej musiała zostać pominięta.

W tej sytuacji pozwana obowiązana jest zwrócić powodowi: $2.700 \text{ zł} \times (6.680,85 \text{ zł} + 600 \text{ zł}) \div 8.715,85 \text{ zł} \approx 2.255 \text{ zł}$.

1 Ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (j.t. – Dz.U. z 2016 r. poz. 160).

2 Por. S., A.: Komentarz do ustawy – Prawo wekslowe, [w:] Komentarz do prawa wekslowego i czekowego, Wydawnictwo (...), teza 3 do art. 38.

3 Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (j.t. – Dz.U. z 2016 r., poz. 1528, z późn. zm.); w wersji obowiązującej w dniu zawarcia umowy, to jest 15 listopada 2013 roku.

4 Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (j.t. – Dz.U. z 2016 r., poz. 1829, z późn. zm.); art. 17 nie był nowelizowany od uchwalenia ustawy.